

KONINKRIJK BELGIE

BESTUUR VAN HET ZEEWEZEN

Hulp- en Voorzieningskas
voor Zeevarenden onder Belgische vlag

De inrichting der sociale voorzorg voor de zeelieden en het mecanisme der verzekering bij de H.V.K. uitgelegd ten gerieve der aangeslotenen.

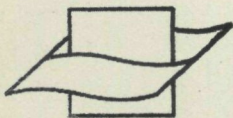
Prijs : 5 Fr. verkocht ten bate van het steunfonds voor behoeftige zeelieden.

Inrichting der Sociale Verzekeringen voor de Zeelieden

222702

door de

Hulp- en Voorzieningskas
voor Zeevarenden onder
Belgische vlag

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute

Inleidende beschouwingen

Met sociale verzekeringen worden hier bedoeld de verzekeringen tegen :

ziekte,
invaliditeit,
ouderdom,
en vroegen dood.

De vergoeding der schade voortspruitend uit ongevallen (wet van 30-12-1929) wordt verzekerd door de Gemeenschappelijke Kas der Koopvaardij, bij welke alle belgische reeders verplicht zijn aangesloten.

Vroegere toestand

Op gebied van sociale verzekering is de zee-man van oudsher aan eene bijzondere wetgeving onderworpen geweest.

Reeds in 1845, met Koninklijk Besluit van 19 September, getroffen in uitvoering van artikel 11 der Wet van 21 Juli 1844 op de differentieële rechten, werd de «Hulp en Voorzorgkas ten voordeele der zeelieden, varende onder belgische vlag en hunne familie» gesticht. Deze kas vormde voor de belangstellenden **verplichte** verzekering, niet enkel tegen de voornoemde risicos van ziekte, invaliditeit, ouderdom, vroegen dood en werkongevallen, doch ook tegen de risicos en verlies van kleederen en van werkloosheid tengevolge van schipbreuk.

Men zal grif toegeven dat, met de stichting der H. V. K. alsdan baanbrekend werk op terrein van sociale voorzorg werd verricht, vermits de verplichte verzekering tegen de meeste risicos eerst 75 jaar later in de algemeene wetgeving werd opgenomen, ja zelfs voor zekere takken nog niet is ingevoerd.

Dat de regeling, getroffen in 1845 werd beheerscht door de honderd jaar geleden gangbare begrippen, en dat sommige der oorspronkelijke statutaire bepalingen dan ook ten huidigen dage verouderd en achterlijk voorkomen, kan niet worden ontkend, doch mag ook niet worden geheld. Het is echter niet goed te praten dat, op weinig na, de H. V. K. eene volle eeuw door stijf is blijven vasthouden aan deze gestadig verouderende begrippen en dat zij de meest markante gebeurtenissen op gebied van sociale voorzorg doodeenvoudig heeft laten voorbijgaan zonder zich aan te passen en voordeel te halen uit de meer en meer vooruitstrevende wetgeving. Staatssubsidies werden toegekend aan de gewone mutualiteiten, premies verleend tot aanmoediging der verzekering tegen invaliditeit, ouder-

dom en vroegen dood, eene wet gestemd voor verplichte vergoeding bij werkongevallen : geen spoor van dit alles te vinden bij de H. V. K.

Toestand bij herziening in 1931

Uit voorgaande mag voldoende blijken dat, na invoering der Wetten van 1924 en 1925 over verplichte verzekering tegen ouderdom en vroegen dood, eene herziening der H. V. K. zich gebiedend opdrong.

Eenige jaren nog bleef de H. V. K. in haren verouderden vorm voortbestaan naast de, inmiddels ontoereikend bevonden, wetten van algemeene toepassing. Intusschentijd werd zij, opvolgentlijk, ontlast van de verzekeringen tegen verlies van kleederen en werkloosheid ingevolge schipbreuk (vergoeding ten laste van den reeder gelegd met Wet van 5 Juni 1928) en tegen werkongevallen (Wet van 30 December 1929, die de algemeene regeling zeer nabij komt). Na stemming der wetten van 18 Juni en 14 Juli 1930, die een meer definitieven vorm gaven aan de sociale verzekering tegen ouderdom en vroegen dood, kon eindelijk de hand worden geslagen aan de hervorming der H. V. K.

Talrijke en zware moeilijkheden stonden een logischen heropbouw in den weg.

Eenerzijds had de H. V. K. aan hare vooroorlogsche gepensioenreerden verhoogingen van pensioen toegestaan (perekwateering op cijfer 4.5) zonder zich al te zeer te bekommeren over het beschikbaar staan van voldoende kapitalen; aldus werd hare financieele stevigheid ondermijnd. Anderzijds waarborgde zij, voor de toekomst, pensioenen welker bedrag, op grond van belangrijkheid en duur der bijdragen en van ouderdom van ingenottreding, niet altijd te rechtvaardigen was; de meest gunstige baremas zouden geleid hebben tot bedragen die, meestal, niet eens de helft bereikten.

Als tegenhanger van deze al te zwaar te dragen privileges, stond de alleszins ongewettigde verbeurdverklaring der stortingen van deze aangeslotenen die zes maanden bleven zonder te varen onder belgische vlag.

Per slot bestond er aldus, begin 1931, een aanzienlijk mali, rekening gehouden eenerzijds met het beschikbaar kapitaal en, anderzijds, met de kapitalisatie van de bestaande en van de verdaagde lasten der H. V. K.

Herzienen op 1/7/1931 en 1/4/1933

Het tegenover de benadeelde aangeslotenen (van rechten vervallen verklaarden) gepleegd

onrecht goed te maken, den financieelen toestand te saneeren en ....., zoo mogelijk, de privileges nog uit te breiden : dit was ongeveer het vraagstuk dat met de herziening van 1 Juli 1931 viel op te lossen.

Dat hierin niet werd geslaagd, zal geene verwondering baren.

En dat van meet af niet eene definitieve oplossing kon worden ingevoerd, zal ook best worden begrepen ; inderdaad, viel er af te rekenen, niet alleen met schier onoverbrugbare tegenstrijdigheden, doch ook met een absoluten mangel aan betrouwbaar statistisch materiaal.

De herziening van 1/7/1931 was er dan ook gansch op gericht de voordeelen door de nieuwe statuten gewaarborgd, ongeveer begrensd te houden tusschen de normale perken gesteld door de toepassing van wetenschappelijke baremas en maatregelen te treffen tot voorkoming van verdere verzwaring van den deficitairen toestand der instelling.

Wanneer inmiddels de gewenschte statistieken waren verzameld, bleek de toestand nog somberder te zijn dan men zich oorspronkelijk had voorgesteld, en kwam de overtuiging tot stand dat het verder onvoorwaardelijk waarborgen, onder nieuw regiem, van al de privileges door de vroegere kas te kwistig toegestaan niet alleen tegen het gezond verstand indruischte, doch ook, van financieel standpunt uit, niet vol te houden was zonder zware benadeeling der jongere generatie van aangeslotenen.

Praktisch bleek het echter onmogelijk den toestand volkomen te zuiveren ; daartoe had men echter moeten durven besluiten tot al te drastische maatregelen. De herziening van 1/4/1933 bepaalde zich dan ook tot de opheffing der minst te rechtvaardigen privileges en tot de inkrimping met 1/9 der andere.

Aldus werd gedeeltelijk de geleidelijke saneering van den financieelen toestand verzekerd ; de grootste last van deze eindelijke saneering bleef echter rusten op de jongere generaties van deelnemenden die, daartoe, 1/10 hunner bijdragen moesten offeren.

Spijtig genoeg kon, bovendien, met de herziening van 1/4/1933 niet een einde worden gesteld aan de zware benadeeling der weduwen tegenover de ouderdomsrentegenieters. Het goedmaken van deze onrechtvaardigheid zou te

hooge offers van de oudersdomsrentegenieters hebben gevegd.

Hervorming van 1/1/1936

Na deze eerste zuivering kon worden gearbeitet aan den verderen uitbouw der H. V. K. volgens gezonde beginselen; dit zou eindelijk bereikt worden met de hervorming van 1/1/1936.

En, waar deze hervorming, om zeggens, terugwerkende kracht heeft op 1/7/1931, vermits al de renten toegekend na dezen datum (en ook de vroegere pensioenen) vatbaar zijn voor herschatting op grond der nieuwe regeling, zal in den verderen loop der onderhavige studie ook niet meer rekening gehouden worden met de twee tusschentijdsche hrezieningen van 1/7/1931 en 1/4/1933. Dit is namelijk het geval met de cijfers betreffelijk den overgeërfden toestand der vroegere instelling.

Inrichting der H.V.K.

Wet van 6 Juli 1931

De Wet van 6 Juli 1931 « tot voorbereiding » van het inrichten der sociale verzekeringen » der zeelieden van allen rang der koopvaardij » is, zooals de titel het trouwens verklaart, eene kaderwet.

Hoofdzakelijk bepaalt de wetgever er zich toe te eischen dat de zeelieden minstens evenwaardige voordeelen van sociale voorzorg zouden genieten, als de arbeiders en bedienden der andere beroepen (art. 2).

De wet van 6 Juli 1931 voorziet insgelijks dat de staatsbijdrage tot de renten voor haar maximum zal verworven zijn op 60en, en niet op 65en jarigen ouderdom, zooals dit het geval is met de arbeiders en bedienden der gewone beroepen (art. 3 en 4).

Deze staatsbijdragen, alsook de subsidies voor mutualiteit, worden uitgetrokken op de begrooting van het Ministerie van Zeewezen (art. 7).

De aangeslotenen bij de H. V. K. (alsook hunne rechthebbenden), die insgelijks aan eene der andere Wetten van Sociale Voorzorg zijn onderworpen geweest, hebben, bij vereffening van de oudersdoms- of weduwerente, recht op het maximum der verschillende voordeelen ten laste van den Staat, voorzien bij de algemeene wetgeving. Tot vaststelling dezer rechten tellen de stortingen gedaan bij de H. V. K. ten zelfden

titel als deze gedaan als onderworpen aan eene der algemeene wetten (art. 5).

Statuten

Verders worden de statuten vastgesteld met koninklijk besluit.

Deze statuten zijn onderverdeeld in drie titels :

Beheer en inkomsten,
Renten (Verzekering tegen ouderdom en vroegen dood),
Mutualiteit (Verzekering tegen ziekte en invaliditeit),
die hierna, elk afzonderlijk, worden behandeld.

Beheer en inkomsten

Raad van Beheer

De bepalingen aangaande het beheer der instelling werden grootendeels onveranderd overgenomen uit de vroegere statuten. Zoo komt het dat de drie partijen : werknemers, werkgevers en regeering, niet eventallig vertegenwoordigd zijn in den schoot van den Raad, als wanneer deze eventallige vertegenwoordiging, gerechtvaardigd door eene evenredige deelneming aan de spijziging der kas, nochtans regel is bij soortgelijke lichamen, als de Nationale kas voor bediendenpensioenen en het Nationaal Fonds der Mijnwerkers (art. 3, 4 en 5).

De Raad beslist bij gewone toepassing der statuten ; hij geeft zijn advies over de principiele kwesties die hem door den Minister worden voorgelegd (art. 9).

Administratie

De administratie der H. V. K. wordt verzekerd door ambtenaars en bedienden van het Beheer van Zeewezen. Dit was reeds het geval met de vroegere instelling en rechtvaardigt zich voldoende door het feit dat de gansche administratie der H. V. K. gegrondvest is op, en vergroeid met het Algemeen Stamboek der Belgische koopvaardij, Stamboek dat wordt bijgehouden door het Waterschoutsambt Antwerpen, en wettelijk is voorgeschreven (Wet van 5 Juni 1928 over de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst).

Deze regeling die geene noemenswaardige meerderuitgaven aan het Beheer van Zeewezen oplegt, is echter zóó gunstig voor de H. V. K., dat dit organisme slechts 1 t.h. algemeene onkosten voor de afdeling renten, en niet meer dan 7 1/2 t.h. voor de afdeling mutualiteit heeft te boeken (materieel, drukwerk, bijzondere vergoedingen, enz.).

De dagelijksche leiding van de kas wordt, onder toezicht van den Voorzitter of den Onder-Voorzitter, waargenomen door een griffier, bijgestaan door een schatbewaarder (art. 10).

Toezicht

Het toezicht wordt uitgeoefend door twee Commissarissen, aangesteld door den Minister van Zeewezen.

Inkomsten

De afhoudingen op de loonen der werknemers en de stortingen der werkgevers (reeders) worden geïnd bij elke afrekening tusschen beide partijen, t.t.z. voor de groote vaart, na afloop van elke zeereis en, voor de kustvaart, na uitloopen van den monsterrol of bij elke tusschentijdsche afrekening.

De afhoudingen ten laste van den werknemer omvatten zoowel deze ten bate der mutualiteit (eenvormig 1 t.h. op het loon) als deze tot vorming van renten.

Men zal opmerken dat de H. V. K. insgelijks ontvangt de afhoudingen op de gages der zeeleden gedaan overeenkomstig het Tucht- en Strafwetboek voor de koopvaardij. Deze afhoudingen zijn betrekkelijk gering.

Wat betreft de percentages en maxima van afhoudingen en stortingen tot vorming van renten, deze zijn niet dezelfde als in de algemeene wetgeving. Doch hierover wordt verder uitgebreid.

Verzekering tegen de gevolgen van ouderdom en vroegen dood.

Aan uitzonderlijke toestanden passen uitzonderlijke maatregelen: dit rechtvaardigt de bijzondere wetgeving voor den zeeman.

Het zal dan ook geene verwondering baren dat de inrichting der verzekering tegen ouderdom en vroegen dood bij de H. V. K. grondige afwijkingen vertoont tegenover deze der algemeene wetgeving. Doch, en dit in naleving der uitdrukkelijke opdracht vastgelegd in art. 2 der Wet van 6 Juli 1931, de beginselen die ten grondslag liggen aan de algemeene wetgeving, worden steeds stipt geëerbiedigd naar den geest.

Regime der integrale kapitalisatie

De H. V. K. fungeert onder het regime der integrale kapitalisatie, t.t.z. dat, op elk oogenblik en in om 't even welke omstandigheden, het beschikbaar kapitaal moet volstaan om het

hoofd te bieden aan de loopende en aan de verdaagde verbintenissen der instelling. Met verdaagde verbintenissen worden hier bedoeld de renten die, bij gebeurlijke likwidatie der kas, later zouden dienen uitbetaald aan de nog bijdragende leden of aan hunne rechthebbende weduwen of weezen. (In zekere middens werd de integrale kapitalisatie verkeerd gedoodverfd als eene opstapeling van kapitalen, tot het bereiken van intresten die, op hun eigen, zouden moeten volstaan om de verschuldigde renten uit te betalen).

De integrale kapitalisatie is wel de meest gezonde — om niet te zeggen de eenige gezonde — opvatting van het verzekeringswezen.

Doch, men mocht nu nog eene andere meening met doorslaande argumenten verdedigen, het blijft een feit dat deze integrale kapitalisatie in België wettelijk verplichtend is voor de organismen van sociale voorzorg. De H. V. K. kan zich aan deze verplichting evenmin onttrekken als de Lijfrentkas (gelast met de uitvoering der Wet van 14 Juli 1930), de Nationale kas voor bediendenpensioenen of de privaatmaatschappijen die verzekeringen afsluiten bij toepassing der Wet. van 18 Juni 1930.

Verzekerings- mecanisme

Het verzekeringemecanisme der algemeene wetgeving en der wetgeving voor bedienden is ingeschakeld op het stelsel der vaste premieën. D. w. z. dat, bij zijne aansluiting, de verzekerde geacht wordt de verbintenis te hebben aangegaan tot zijn 65^e jaar voort te storten op grond der eerste premie of eener geleidelijk stijgende premie. De ouderdomsrente op 65 jaar, of bij overlijden de weduwerente, wordt van meet af vastgesteld in verhouding met de eerste, verondersteld doorlopende, premie.

Bij verhooging der premie wordt deze verhooging geacht van definitieven aard te zijn en wordt zij aanschouwd als eene nieuwe vaste premie.

Bij uitzonderlijke onderbreking van storting der premie of bij vermindering er van, wordt het tekort ook aanschouwd als vaste premie, echter voor eene negatieve verzekering. T. t. z. dat alsdan de oorspronkelijk bepaalde rente verminderd wordt met een bedrag gelijk aan de « negatieve » rente overeenstemmend met het tekort aan normale premie.

Zooals men ziet is gansch het stelsel der vaste premie opgebouwd op de veronderstelling

van standvastigheid in de storting der jaarlijksche premie en op de eenvormigheid of de geleidelijke verhooging van deze. Wanneer deze jaarlijksche stortingen uiteraard wisselvallig worden moet het stelsel onvermijdelijk leiden tot ongezonde toestanden, namelijk wat betreft de weduwerente die riskeert hoofdzakelijk bepaald te worden door het bedrag der laatste storting — onafgezien van de voorgaande.

(Bij overlijden van den verzekerden, op 30 jaar, na 10 jaarlijksche stortingen van 500 frank en ééne laatste van 1000 frank, bekomt de weduwe, volgens een barema voor 60 jaar, eene rente van 1700 frank. Met stortingen van 1000 frank, doch onderbreking het elfste jaar, bedraagt de weduwerente niet meer dan 700 frank).

Nu, uit den aard der ongeregelde in de afrekeningen van loon in zijn bedrijf, zijn de jaarlijksche stortingen van den zeeman uiterst wisselvallig. Bovendien moet er afgerekend worden met een groot percentage van tijdelijke onderbreking of definitief stoppen van stortingen vóór den ouderdom van ingenottreding der ouderdomsrente.

De voor het stelsel der vaste premie gewenschte eenvormigheid en bestendigheid der doorgaans jaarlijksche storting zijn dus niet aanwezig in het geval van den zeeman en dit stelsel kon dan ook bezwaarlijk toegepast worden bij de H. V. K.

Zowel in het belang van den verzekerde als voor de vereenvoudiging der latere berekeningen, werd dus, bij de H. V. K., het verzekeringsmechanisme opgebouwd volgens het stelsel der enkele premie. Het gedurende elk leefjaar geboekt totaal bedrag aan afhoudingen en stortingen wordt aanschouwd als eene enkele premie voor eene afzonderlijke verzekering ; de aldus verzekerde ouderdoms- of weduwerente staat gansch onafhankelijk van het al dan niet storten van verdere premies. De uiteindelijk toegekende ouderdomsrente vormt dan het totaal der renten afzonderlijk verworven door de stortingen gedurende elk levensjaar.

Ouderdom van ingenottreding der ouderdomsrente.

Alvorens verdere aandacht te schenken aan den uitbouw der verscheidene roosters past het een woord te gunnen aan het vaststellen van den leeftijd voor ingenottreding der ouderdomsrente, alsook aan het bedrag der afhoudingen en stortingen.

De statistieken over de laatste jaren (1931-1935) wijzen uit dat de gemiddelde leeftijd op

welke de zeeman de ouderdomsrente aanvraagt iets over de 60 jaar is gelegen. En dan zijn er nog minstens een kwart dezer ouderdomsrentegenieters die later terug dienst ter zee hernemen.

De grens van 60 jaar is dus hoegenaamd niet te hoog gesteld; zij wordt overigens nog met 5 jaren verlaagd wanneer de aangeslotene 15 jaren dienst ter zee totaliseert (art. 32, 39 en 40).

Afhoudingen en stortingen.

Hier dient onderscheid gemaakt, eenerzijds tusschen den lageren zeeman en den zeeofficier of gelijkgestelde, anderzijds tusschen de persoonlijke afhoudingen en de stortingen van den reeder.

De lagere zeeman werd gelijkgesteld met den arbeider uit bijzonder ongezone ambachten voor wie, door bijzondere bepalingen in de wet van 16 Juli 1930, uitzonderlijke afhoudingen en stortingen worden voorzien die samen een maximum van 36 frank in de maand kunnen bereiken. (18 frank voor den werknemer en 18 frank voor den werkgever).

Steunend op een gemiddelte van 9 maanden vaart in het jaar, werd de storting van den reeder voor een lagen zeeman vastgesteld op 2 ½ % van het loon (met een maandelijksch maximum van 24 frank). De afhouding te dragen door den zeeman werd behouden op het vroeger peil van 3 %, zonder maximum beperking.

Afhoudingen en stortingen bereiken dus in 9 maanden (jaarlijksch gemiddelte der vaart van een zeeman) minstens het bedrag dat over een ononderbroken jaar beziging wordt geboekt voor een arbeider uit ongezone ambachten. Zij zijn dan ook niet verschuldigd voor den lageren zeeman, die, tusschen twee reizen in, aan boord van zijn schip aan het werk blijft.

Voor den bediende (met welke de zeeofficier is gelijkgesteld), zijn de afhoudingen en stortingen tweëerlei: eene ten persoonlijke bate, de andere ten bate van het Toelagenfonds. Dit Fonds verleent toelagen aan de bedienden (en aan hunne weduwen) die, gelet op hun gevorderden leeftijd bij het in werking treden der Wet van 18 Juni 1930, onvoldoenden tijd zullen zijn verzekerd geweest om normale renten te verwerven. Een soortgelijk Fonds heeft geen zin voor den zeeofficier, die gansch zijne loopbaan door, aan verplichte verzekering is onderworpen geweest; daarom werden de dubbele afhoudingen en stor-

tingen van den bediende versmolten voor den zeeofficier.

De afhouding ten bate van den officier werd eenvormig vastgesteld op 4 % zonder beperking, tegen 3% (met maximum van 540 frank) voor den bediende. De zwaardere afhouding rechtvaardigt zich ten volle door de vroegere ingentreding der ouderdomsrente.

De storting van den reeder werd vastgesteld op 6 %, tegen 4 % in de pensioenwet voor de bedienden. Het verschil van 2 % spruit voort, eenerzijds uit de toevoeging der storting in het Toezichtsfonds (120 frank tot 1960), anderzijds uit het feit dat de berekening geschiedt op grond van het eigenlijke loon, niet rekening gehouden met de tegenwaarde der verstrekte vergoeding. Het maximum der storting van den reeder is gesteld op 72 frank in de maand tegen 840 (720 + 120) 's jaars voor de bedienden. Dit maximum, alsook het percentage, zullen worden herzien naar mate de percentages en het maximum vastgesteld met de wet van 18 Juni 1930 gewijzigd worden. (1960-1975-1990).

De afhoudingen en stortingen voorzien voor de zeeofficiëren, zijn insgelijks verschuldigd gedurende beziging aan den wal ; de percentages ervan werden inderdaad vastgesteld met het oog op eene ononderbroken perceptie.

Voortzetting der aansluiting bij staken van vaart.

In tegenstelling met de eigenmachtig uitgesproken vervallenverklaring onder regiem der vroegere statuten, bevordert en vergemakkelijkt de H. V. K. thans de voortzetting der aansluiting wanneer de zeeman tijdelijk (of zelfs voor goed) het varen staakt.

De verzekering wordt onverminderd voortgezet voor den duur der tijdelijke ongeschiktheid tot werken, gesproken uit een arbeidsongeval (art. 34) ; wanneer de werkonbekwaamheid haren oorsprong vindt in eene gewone ziekte, draagt de afdeeling mutualiteit der kas de lasten eener verminderde premie (art. 35). De aangeslotene die, gedwongen of uit vrijen wil, tijdelijk niet vaart kan zijne verzekering voortzetten, hetzij op grond der laatste geregistreerde premie, hetzij op grond eener verminderde premie, hetzij, wanneer hij dit verkiest, volgens een bedrag dat hij vrij bepaalt tusschen de gestelde maxima en minima (art. 36). Eene soortgelijke regeling is voorzien voor den zeeman die vaart onder vreemde vlag (art. 37). Eindelijk, voor den werklooze wordt zelfs (niet in de statuten vermeld, doch overeenkomstig de algemeene bepalingen ter zake) eene fel verminderde bijdrage (thans 5 frank in de maand) voor-

zien, mits welke hij zijne rechten op lateren ouderdomsrentetoeslag ten laste van den Staat (kosteloos ouderdomspensioen) volkomen vrijwaart. Deze laatste storting geeft, voor hare eigenlijke waarde, recht op ouderdoms- en weduwerente; zij telt echter niet bij het bepalen der rechten op de extra-gunsten door de kas toegestaan.

De aangeslotenen hebben er alle belang bij ruim gebruik te maken van deze faciliteiten. De vrije stortingen verhoogden niet alleen, in verhouding met haar bedrag, de ouderdoms- en weduwerenten doch ook de kansen tot verwerven der extra-gunsten in de huidige statuten voorzien.

Mecanisme van rooster I.

Tot grondslag van gansch het verzekerings-mecanisme ligt rooster I.

Rooster I is aldus samengesteld dat, op grond van een rentevoet van 4 % en van de Belgische sterftetabels, elke frank, gestort op een bepaalden leeftijd, volgende voordeelen kan verschaffen aan den aangeslotene en aan zijne rechthebbenden :

a) Wanneer de aangeslotene 60 jaar oud wordt : het kapitaal noodig tot vestiging eener ouderdomsrente van het bedrag vermeld in kolom 2 ;

b) — Wanneer de aangeslotene overlijdt voor zijn 60^e jaar : het kapitaal noodig tot vestiging eener lijfrente van het bedrag vermeld in kolom 3 ten bate eener vrouw van den zelfden ouderdom als den aangeslotene, of

b) — Wanneer de aangeslotene 60 jaar is geworden : het kapitaal noodig tot vestiging, bij later overlijden, eener lijfrente, van het bedrag vermeld in kolom 3, ten bate eener vrouw van denzelfden ouderdom als den aangeslotene.

Dit zijn al de verplichtingen, noch min noch meer, die van zuiver verzekeringsstandpunt uit, de gestorte premie voor de kas meebrengt. Zooals men verder zal zien, worden sommige van deze verplichtingen niet altijd of niet in haar geheel nageleefd. Anderzijds echter verleent de kas bijkomende voordeelen, niet verschuldigd volgens het verzekeringscontract van rooster I, aan de aangeslotenen zelf en aan hunne rechthebbenden.

Nog een paar opmerkingen in verband met rooster I.

Deze rooster werd samengesteld op basis van een rentevoet van 4 % en van de Belgische sterftetabels van 1904 (voor vrouwen).

De intresten boven de 4 % afgeworpen door de uitgeplaatste kapitalen vormen dus een zuiver boni voor de kas.

Wat betreft de sterftetabels van 1904, deze zijn misschien wel niet geheel aangepast aan den huidige demografischen toestand, laat staan aan den bijzonderen toestand van het zeevolk. In belanghebbende middens wordt er beweerd dat de sterfte der zeeleden veel hooger is dan het normale. Mogelijke afwijkingen in dezen zin zouden echter de roosters weinig beïnvloeden. Wanneer de sterfte bij de aangesloten mannelijke bevolking boven het normale gaat en er dus minder ouderdomsrenten zijn uit te keeren dan voorzien, moet men toch ook aannemen dat er dan veel meer weduwrenten vóór de 60 jaar zijn toe te staan. Het eene weegt wel tegen het andere op en rooster I zou geen merkbare veranderingen ondergaan moest men hem heropbouwen op grond van een sterftcijfer beneden de 60 jaar dat 10 tot 15 % hooger zou staan dan dat der Belgische tabel 1904 F.

De roosters van toepassing voor de wetten van 18 Juni en 14 Juli 1930 werden samengesteld op grond van een rentevoet van $3\frac{3}{4}$ en van $3\frac{1}{2}$ % beheerskosten. Waar de H. V. K. slechts 1 % beheerskosten afneemt en de uitgeplaatste kapitalen verondersteld worden 4 % interest af te werpen, zijn de roosters bij haar van toepassing dan ook veel voordeliger (5 tot 10 %).

Juderdomsrente.

Rooster II.

De ouderdomsrente is, in beginsel, verschuldigd op 60-jarigen leeftijd en wordt alsdan berekend volgens zuivere toepassing van rooster I.

De ingenottreding ervan kan nochtans vervroegd of verdaagd worden. In deze gevallen wordt het bedrag der rente verminderd of verhoogd met inachtneming van drie factoren: a) de grootere of mindere kans op ingenottreding, naar gelang deze ingenottreding vervroegd of verdaagd wordt; b) de mindere of hogere intresten die de gestorte premie heeft opgebracht op datum der ingenottreding, en c) het grootere of mindere kapitalisatiecoëfficiënt der te vestigen rente. Met andere woorden, bij vervroegde ingenottreding wordt de uitgekeerde rente vastgesteld op de afkoopwaarde der rente verschuldigd op 60 jaar. (Zie overeenstemming der cijfers van roosters II, VI en XIII). Bij verdaging der ingenottreding wordt het kapitaal tot vestiging der op 60 jaar verschuldigde rente of intrest uit geplaatst, en bovendien verhoogd in verhouding der grootere kansen op afsterven vóór ingenottreding.

In het een als in het ander geval heeft, theoretisch gesproken, het verzekeringsorganisme geen belang — en ook geen nadeel — bij de operatie. Uit welk moet worden besloten, dat de H. V. K. noch boni, noch mali heeft te registreren aan de ouderdomsrenten, onverschillig dat zij vóór of na 60 jaar aangevraagd worden.

Bijkomende ouderdomsrenten.

De statuten voorzien de toekenning van bijkomende ouderdomsrenten :

a — voor diensten ter zee gedurende den oorlog 14-18 (art. 42, al. één), alsook (alsdan alleen voor de ingeschrevenen op den Rol der Marine) voor latere gevaarlijke vaart in beoerde tijdsomstandigheden (art. 42, alinea 2). Over het begrip van «gevaarlijke vaart in beoerde tijdsomstandigheden» zal de Minister van Zeezezen, den Raad van Beheer geraadpleegd, ten gepasten tijde hebben te beslissen. Het weze nochtans gezegd, dat hier niet uitsluitelijk een oorlog in welke België zou zijn betroffen is bedoeld.

Gezegde voordeelen vormen de inlassing van moreele verplichtingen der Regeering tegenover de zeelieden die zich voor het land hebben opgeofferd of zich ten allen tijde ter beschikking der gemeenschap stellen. De uitzonderlijke subsidies, die den financieelen toestand der H. V. K. moeten saneeren, en waarvan verder spraak, werden bepaald, rekening gehouden met de extra-verplichtingen die art. 42 voor de kas meebrengt.

b — aan aangeslotenen met meer dan 15 jaar zeedienst, die de voorwaarden gesteld met artikel 42bis en rooster III vervullen. Hier wordt beoogd het verleenen eener tastbare aanmoediging aan de werkelijke zeelieden die, bewust hunner plichten van sociale voorzorg, zich de gewenschte persoonlijke inspanning getroosten op redelijken ouderdom, eene normale ouderdomsrente te verwerven.

De tegenwaarde van deze laatste bijkomende rente, wordt uitsluitelijk getrokken uit de meerwaarde van interesten afgeworpen door de uitgeplaatste kapitalen.

Afhoudingen en stortingen na 60 jaar

Uitzondering gemaakt voor deze bij dienst-herneming (ter zee of aan wal) na pensioen-neming (uitsluitelijk omvormd in eene eventueele weduwerente), worden de afhoudingen en stortingen na 60 jaar voor de $\frac{2}{3}$ aangewend tot vorming eener bijkomende ouderdomsrente en van het $\frac{1}{3}$ tot vorming eener weduwerente (art. 41, 45 en 69).

Weduwerenten

Het stelsel der enkele premie is uiterst voordeelig wat betreft de ouderdomsrenten, die ongeveer 20 t.h. voordeelijker zijn dan onder regiem der vaste premies. Natuurlijker wijze moet dit voordeel langs eenen anderen kant evenredig worden ingeboet, en bij de H. V. K. geschiedt dit (in de veronderstelling eener eenvoudige toepassing van rooster I) ten nadeele der weduwen van vroegtijdig afgestorven aangeslotenen.

Met artikel 47 en roosters IV en IVa worden echter tegenmaatregelen getroffen om dit euvel terug goed te maken.

Roosters IV en IVa

Wanneer de aangeslotene overlijdt vóór ingentreding der ouderdomsrente, en behoudens uitzonderlijke gevallen, wordt aan de weduwe eene vermeerdering van rente toegestaan van een bedrag gelijk aan ongeveer $\frac{1}{4}$ van de rente verworven door eene veronderstelde voortzetting der bijdragen tot 60 jaar (rooster IV).

Desgevallend wordt de aldus vermeerderde rente nog verhoogd tot een bedrag gelijk aan de rente die, in dezelfde voorwaarden van duur en belangrijkheid der bijdragen, zou worden verleend bij toepassing van het stelsel der vaste premie (t. t. z. 35 tot 50 t. h., naar gelang den leeftijd bij overlijden, van de ouderdomsrente vastgesteld voor storting eener vaste premie tot 60 jaar).

Deze extra-voordeelen werden niet toegekend aan de weduwe van een slachtoffer van een arbeidsongeval wanneer zij vergoed werd overeenkomstig de desbetreffende wetten. Uit noodzakelijkheid des middels moest men ze beperken, tot de meest interessante gevallen. Gelet op de eerste schadeloosstelling, bekomen bij toepassing der wetten op de arbeidsongevallen, laat de benadeeling, spruitend uit de zuivere toepassing van het stelsel der enkele premie, zich niet zoo pijnlijk gevoelen voor de weduwe van een arbeidsslachtoffer.

De fondsen tot delging der vermeerderingen van renten toegestaan bij toepassing van art. 47 worden getrokken uit de kapitalen die (zie beschouwingen over rooster I) als boni voor de H. V. K. beschikbaar komen bij overlijden, vóór 60 jaar, van ongehuwde aangeslotenen of weduwenaars. De algemeene wetgeving voorziet, in deze gevallen, de uitkeering van een gedeelte van deze beschikbaar gekomen kapitalen aan de afstammelingen onder de 16 jaar van den overledene, of, bij dezer ontstentenis, aan de

ascendenten. Deze uitkeering geschiedt niet bij de H. V. K., die het kapitaal aanwendt tot goedmaking van een voor de weduwen schadelijk stelsel van verzekering en, insgelijks, tot het verleenen van weezenrenten en verhoogingen van weduwerrenten wegens het bestaan van kinderen onder de 18 jaar.

Verskil van ouderdom tusschen de echtge- nooten

Het kapitaal dat beschikbaar komt bij overlijden van een aangeslotene (zie beschouwingen over rooster I) vertegenwoordigt de waarde eener lijfrente aan eene weduwe van gelijken ouderdom als den aangeslotene. Naar gelang den werkelijken ouderdom der weduwe kan met dit kapitaal eene min of meer hooge lijfrente uitgekeerd worden; dit bedrag wordt vastgesteld overeenkomstig roosters V en Va.

Weezenrenten

Noch de algemeene wetgeving, noch de wet op de bediendenpensioenen voorzien weezenrenten; echter wel toelagen uit bijzondere Fondsen.

De H. V. K. die, aan de volle weezenrenten, en aan de weduwen verhoogingen van rente wegens het bestaan van weezen toekent, gaat dus verder. En niet enkel wat betreft het beginsel, doch ook wat betreft de maximum bijdragen en den uitersten leeftijd van genot der renten of verhoogingen van rente) niet begrensd ten (of verhoogingen van rente) niet begrensd en worden zij verleend tot 18 jaar; het Toelagenfonds voor weezen, voorzien met de algemeene wetgeving, bepaalt deze toelage op 240 frank der wees, wanneer de moeder nog in leven is, en op 420 frank per volle wees, met toekenning tot 16 jaar.

(N.B. dat deze toelagen ten laste van den Staat insgelijks verleend worden aan de nabestaanden van een aangeslotene der H. V. K. die vroeger aan de algemeene wetgeving is onderworpen geweest. art. 69).

Zoals hooger gezegd vormen de weezenrenten en verhoogingen voor bestaan van kinderen extra-toekenningen die, in beginsel, gedekt worden door de kapitalen, als boni's ingehouden, die te voorschijn komen bij overlijden van ongehuwde aangelotenen.

Afkoop der ouderdoms- rente door vroegtijdige invaliden

Meer dan de algemeene wetgeving — uitsluitelijk bedoeld als verzekering tegen ouderdom en vroegen dood — heeft de H. V. K. zich bekommerd over het lot der vroegtijdige invaliden.

Bij verder onderzoek der afdeeling mutualiteit zal er over de gewone invaliden worden gehandeld.

Hier gaat het over de zware invaliden die, ofwel hunne invaliditeit bij een arbeidsongeval hebben opgelopen, ofwel (en dan gaat het over niet-actieve aangeslotenen) bij een Openbaar Bestuur, wegens vroegtijdige ongeschiktheid tot werken, op pensioen werden gesteld. Deze invaliden, die geen beroep kunnen doen op de voordeelen voorzien in de afdeeling mutualiteit, kunnen echter onmiddellijk in genot treden van een verminderde lijfrente overeenstemmend met de afkoopwaarde der normale ouderdomsrente (art. 55, al. 2 en 3, en art. 56, Rooster VI). Dit volledigt tot haar maximum, de inkomsten op welke zij, gelet op hunne schier volslagen ongeschiktheid tot arbeiden, voortaan zullen kunnen beschikken.

Herstel van rechten van willekeurig vervallen verklaarde aangeslotenen

Het verval van rechten, zoo kwistig uitgesproken door de statuten invoege vóór 1/7/31, was, van verzekeringsstandpunt uit, niet te rechtvaardigen. Na 1/1/1926, datum van inwerking stellen der algemeene wetgeving, die hoe genaamd geene vervallenverklaringen duldt, kwamen de statuten der H. V. K. bovendien in tegenstrijd met de wettelijkheid.

Rechtsherstel was dus gewenscht. De nieuwe H. V. K. heeft dit verwezenlijkt voor schier alle — en zeker dan toch voor de meest interessante — harer vroegere aangeslotenen. (art. 59, 60 en 61). Dit rechtsherstel wordt enkel beperkt door de bepaling dat de terug geschonken voordeelen niet hooger mogen belooopen dan deze verzekerd met de statuten in voege vóór 1/7/1931.

Dit rechtsherstel moet aangevraagd worden door den benadeelde; de terug verworven voordeelen gaan in den len der maand volgend op de aanvraag.

Overgangsmaatregelen ten gunste der oudere aangeslotenen

De bijdragen vóór den oorlog en tot over een tiental jaren geboekt voor de oudere aangeslotenen werden, in werkelijkheid, berekend en geïncasseerd op basis van loonen die, in cijfers, op verre na de gages van 1931 niet benaderen. Het gedeelte van rente door deze werkelijke bijdragen verworven, zou dan ook onbeduidend zijn. Om hieraan, in redelijke mate, te verhelpen, werden dan ook fictieve gages voor elken rang bepaald, die als minima voor het uitrekenen der bijdragen zouden dienen. Door den band verte-

genwoordigen deze fictieve gages 7 maal de vooroorlogsche loonen en, grosso-modo, de 8/10 der loonen uitbetaald in 1931.

De percentage (2 1/2 en 3 1/2 t.h.) toegepast voor het berekenen der bijdragen vóór 1/7/1931 zijn deze (3 en 4 t.h.) der persoonlijke afhoudingen vóór dezen datum toegepast, echter verminderd met 1/2 t.h. voor het deel dat opgebruikt werd ten behoeve der mutualiteit. Deze schatting (1/2 t.h.) blijft beneden de werkelijkheid. Er werd, anderzijds, niet rekening gehouden met de stortingen vóór 1/7/1931 door de reeders gedaan. Deze stortingen dienen inderdaad aanschouwd als dekking voor de lasten van ongevallen die de H. V. K. tot dan (of liever tot 1/7/30) had te dragen; theoretisch werden zij dus opgebruikt onder regiem der vroegere instelling (art. 62).

Bovendien wordt aan den aangeslotene (en aan zijne nabestaanden) die op 1/7/1931 twee jaar bijdrage telde en dus rechten tegenover de oude instelling had verworven, een minimum van rente gewaarborgd mits hij, bij vereffening zijner rechten, minstens 20 jaar bijdrage, waarvan 15 zeedienst, totaliseert. Over 't algemeen stemt dit minimum overeen met het bedrag van het pensioen dat, in dezelfde voorwaarden, door de vroegere statuten werd gewaarborgd. Deze gunst wordt echter streng afhankelijk gesteld van een geregeld bijdragen tot de kas; het betaamt niet gunsten ten laste der gemeenschap uit te deelen aan den enkeling die het vertikt persoonlijk de minima offers voor het verwerven van een degelijke rente te brengen (art. 63).

Gepensioeneerden van vroeger regime

Deze gepensioeneerden, weduwen inbegrepen, mogen de herschatting van hun pensioen op basis der nieuwe statuten aanvragen. Zij genieten alsdan, zonder eenige beperking, al de voordeelen der nieuwe statuten: uiterst gunstige baremas, perekwateering van bijdragen en, voor de oud-zeelieden zelf, bijkomende rente bij gebeurlijke toepasselijkheid van artikels 42 en 42bis. (De voorwaarde van 10 maanden bijdrage in het jaar wordt aan de oud-gepensioeneerden niet eens gesteld).

Wanneer de berekening volgens het nieuw regiem min voordeelig is dan het genoten pensioen, wordt dit laatste ongewijzigd behouden (art. 64).

Gunstiger regeling is, redelijk, niet uit te denken.

Staatsbijdrage

Wat betreft de staatsbijdrage (art. 65 tot 68) zijn er vier belangrijke afwijkingen van de algemeene regeling waar te nemen bij de H.V.K.:

a — de staatsbijdrage wordt berekend op het volle bedrag der rente, inbegrepen het gedeelte dat verworven werd met stortingen gedaan vóór het invoege komen der algemeene wetgeving die het principieel der staatsbijdrage invoert.

b — het maximum der staatsbijdrage tot de ouderdomsrente (1200 fr.) mag toegekend worden op 60-jarigen ouderdom, in plaats van 65-jarigen ouderdom.

c — de staatsbijdrage tot de weduwerente bedraagt onveranderlijk 50 t.h. dezer rente (met maximum van 600 fr.). De algemeene wetgeving voorziet voor de weduwe eene staatsbijdrage loopend, volgens den ouderdom van den overleden echtgenoot, tusschen 35 en 50 t.h. (dit laatste percentage bij overlijden op of na 55 jaar) van de staatsbijdrage die hij zelf zou bekomen hebben op 65 jaar. Met andere woorden, het maximum van 600 frank kan op elken ouderdom worden bereikt in de H. V. K., volgens de algemeene wetgeving eerst bij overlijden op 55 jaar. Het verschil van behandeling rechtvaardigt zich door het feit dat ook de weduwerente bij de H. V. K. 50 t.h. der normale ouderdomsrente bedraagt, als wanneer bij de algemeene wetgeving de verhouding schommelt tusschen 35 en 50 t.h.

d — de weezen eener vrouwelijke aangeslotene genieten insgelijks de staatsbijdrage bij de H. V. K. De algemeene regeling voorziet geene rente en — a fortiori — geene staatsbijdrage in dit geval. Op het eerste zicht mag het verwondering baren dat de volle weezen van mannelijke aangeslotenen ook niet de staatsbijdrage genieten. Het geval is echter gansch anders; hier was, bij aanvang der verzekering, evenmin als bij de algemeene wetgeving, de mogelijkheid van het verleenen eener weduwerente niet uitgesloten, en moest dus de algemeene regel worden nageleefd. De stortingen der vrouwelijke aangeslotenen bij de H. V. K. ontvangen echter eene gansch andere bestemming dan in de algemeene wetgeving, zoodat eene uitzondering van het algemeen regiem der staatsbijdrage kon gerechtvaardigd worden.

**Kostelooze ouderdoms-
rentetoeslag
Toelage aan
weduwen en weezen**

Buiten de voordeelen rechtstreeks ten laste der H. V. K. verzekerd en de staatsbijdrage, hebben de oud-zeelieden en hunne nabestaanden volstrekt dezelfde rechten als de onderworpenen aan de gewone wetgeving op al de kostelooze

voordeelen die aan deze laatsten ten laste van den Staat worden verleend : kosteloozen ouderdomsrentetoeslag, uitzonderlijke toelagen aan weduwen en weezen.

Tot vaststelling dezer rechten worden de stortingen in de H. V. K. gedaan nà 1/7/1931 volledig gelijk gesteld met deze die, volgens verichten der algemeene wetgeving en in naleving van deze wetten werden gedaan.

Bovendien, en om aan de oud-zeelieden het verwerven van den kosteloozen ouderdomsrentetoeslag te vergemakkelijken, wordt hun toegestaan in de H. V. K. zelf, na ingenottreding der ouderdomsrente, de minima stortingen te doen (thans 120 frank 's jaars), die van een vrij verzekerde worden gevegd. Deze stortingen geven ook recht op eene bijkomende ouderdomsrente op 65 jaar (art. 69).

**Praktische vergelijking
tusschen het «rendement»
der bijzondere regeling
getroffen voor de H. V. K., en eene
regeling letterlijk overgenomen
uit de algemeene wetgeving**

Beter dan deze dorre uiteenzetting zullen vergelijkende cijfers aantoonen in welke mate de bijzondere regeling getroffen voor de H. V. K. afwijkingen — in 't goede of in 't kwade — vertoont tegenover eene regeling die letterlijk zou zijn afgeschreven van de algemeene wetgeving, aangenomen nochtans in deze laatst veronderstelling dat de normale ingenottreding der ouderdomsrente vastgesteld weze op 60-jarigen leeftijd, en dat, op dezen ouderdom, het maximum der staatsbijdrage worde toegekend.

Deze vergelijking wordt getrokken met de twee bijgaande tabellen waarvan de eerste de ouderdomsrenten, de tweede de weduwenrenten en andere voordeelen aan nabestaanden, overschouwt.

De basissen van berekening in beide tabels zijn :

a — aanvang der aansluiting : 21e jaar,

b — ononderbroken en eenvormige stortingen van 500 frank 's jaars loopend over 8 maanden vaart en 2 maanden vrijwillige bijdrage,

c — geene vaart in de oorlogsjaren of in omstandigheden die aanleiding geven tot toepassing van art. 42, al. 2,

d — veronderstelde rooster van toepassing der algemeene regeling gevestigd op vaste premies tot 60 jaar, intresten tegen 3,75 t.h. en algemeene onkosten 3,5 t.h. (Met andere woorden

het tarief IV, toepasselijk over de mijnwerkers, verschenen in Moniteur van 23-24 Mei 1932).

Ouderdomsrente

Ouderdom van ingentreding	Rente verworven volgens stelsel der				
	H. V. K.			Algem. wet	
	Rente	Staatsb.	Rijks rente	Rente	Staatsb.
55 jaar	2334	780	—	1821	780
56 »	2566	840	—	2010	840
57 »	2828	920	300	2221	920
58 »	3120	1000	440	2457	1000
59 »	3446	1100	650	2722	1100
60 »	3815	1200	860	3021	1200

Voordeelen aan weduwen, weezen of ascendenten

Ouderdom bij overlijden	Familietoestand van den overledene (nabestaanden)	Voordeelen volgens stelsel der					
		H. V. K.			Alg. Wetgeving		
		Weduwe- of weezenrente (tot 18 jaar)	Verhooging per kind onder de 18 jaar	Staatsbijdrage	Weduwerente	Staatsbijdrage	Kapitaal (voor al de rechthebbende sam.)
30j.	Wed. met kinderen	1026	154	513	1055	420	—
	Weezen onder 16 j.	1026	154	—	—	—	9654
	Ong. met ascend.	—	—	—	—	—	9654
	Ong. zonder asc.	—	—	—	—	—	—
40j.	Wed. met kinderen	1433	215	600	1055	420	—
	Weezen onder 16 j.	1433	215	—	—	—	8650
	Ong. met ascend.	—	—	—	—	—	8650
	Ong. zonder asc.	—	—	—	—	—	—
50j.	Wed. met kinderen	1718	258	600	1360	540	—
	Weezen onder 16 j.	1718	258	—	—	—	9400
	Ong. met ascend.	—	—	—	—	—	9400
	Ong. zonder asc.	—	—	—	—	—	—

Uit voorgaande tabel blijkt ten overvloede dat, niet eens rekening gehouden met de bijkomende voordeelen die de H. V. K verleent, dezer statuten, wat betreft de ouderdomsrente veel gunstiger zijn dan eene regeling opgevat naar de letter der algemeene wetgeving.

Het zou overdreven zijn eene zelfde meening te verkondigen over de voordeelen verzekerd aan de nabestaanden van een overleden deelgenoot, alhoewel, door den band, de H. V. K. hier ook niet ten achter blijft tegenover de algemeene wetgeving.

Overigens, het is volstrekt niet uitgesloten dat, reeds in de nabije toekomst de H. V. K. zal kunnen overgaan tot uitbreiding der extra-voordeelen die zij thans reeds waarborgt. Doch alvorens dit punt verder te behandelen, dient aandacht geschonken aan den finantieelen toestand van de vroegere instelling, overgeërfd op 1/7/1931.

**Finantieelen toestand
der H. V. K. op
1/7/31**

Bij het benaderend schatten van dezen finantieelen toestand, wordt verondersteld :

a — dat de huidige uitgekeerde bedragen van vroegere pensioenen en hulp gelden (vooroorlogsche bedragen vermenigvuldigd met 4) van 1/7/1931 af ononderbroken in voege zijn geweest en invoege zullen blijven. (Gedurende 21 maanden werden deze pensioenen en hulp gelden uitbetaald volgens menigvuldiger 4,5),

b — d. voor de fictieve loonen vastgesteld, met ministerieel besluit, voor het berekenen der vroegere bijdragen.

Er bestaan trouwens geene redenen om hieraan iets te wijzigen in de toekomst.

De toestand is dan de volgende, al de lasten uitgedrukt in kapitaalswaarde :

Lasten

Verbintenissen in loop van de vroegere H. V. K., t.t.z. pensioenen en hulp gelden op 30-6-1931 fr. 10.600.000

Verdaagde lasten der vroegere kas : a) renten aan rechthebbenden van pensioen- of hulp geldgenieten den op 30-6-1931 700.000

b) schatting der kapitaalwaarde van de renten te verleen en aan de met 1/7/1931 in rechten herstelde aangesloten en aan hunne weduwen en weezen 800.000

c) wiskundige reserves vertegenwoordigt de waarde der loopende rekeningen van de op 1/7/1931 actieve deelnemenden aan de instelling 8.300.000

Totaal : fr. 20.400.000

Actief Het op 1/7/1931 beschikbaar gevonden kapitaal bedroeg fr. 14.100.000

Tekort Zoodat het tekort eindelijk moet geraamd worden op fr. 6.300.000

Tusschenkomst der Schatkist Op grond van overwegingen van verscheiden aard zal de schatkist de delging van dit tekort voor hare rekening nemen, zoodat de H.V.K. om zeggens, voor een blanco-toestand is komen te staan op 1/7/1931.

Uitzonderlijke lasten en boni's Met 1/7/1931 kreeg de H. V. K. lust bijkomende ouderdomsrenten te verleenen in de gevallen voorzien bij artikels 42 en 42bis, en bijpassingen tot volmaking van minima ouderdoms- en weduwenrenten te doen zooals voorzien bij artikel 63. Tot dekking van deze lasten wordt aangewend de meerwaarde der intresten afgeworpen, boven de statutaire 4 t.h., door de uitgeplaatste kapitalen. Na conversie, in 1935, mag deze meerwaarde geschat worden op circa 140.000 frank 's jaars ; zij zal wel opwegen tegen de uitzonderlijke lasten (kapitaalswaarde) waarvan hooger spraak. En wanneer men bedenkt dat, eenerzijds, de meerwaarde aan intresten wel niet zal dalen en dat, anderzijds de lasten spruitend uit toepassing van artikels 42 (al. 1) en 63, geleidelijk zullen afnemen om eindelijk te verdwijnen, mag men, voor de toekomst, eene verbetering van huidig rooster III in het vooruitzicht stellen.

Wat betreft de eigenlijke verzekeringsbonis die te registreeren vallen met het verzekeringsmecanisme der H. V. K., dient er onderscheid gemaakt tusschen de ouderdoms- en de weduwenrenten.

Zooals vroeger reeds werd opgemerkt, heeft, theoretisch, de H. V. K. noch bonis noch malis te boeken met de ouderdomsrenten. Uitzondering dient nochtans gemaakt (en de zelfde toestand doet zich voor met de weduwenrenten) voor deze renten die niet zouden worden opgeëischt door oud-zeelieden (vreemdelingen of Belgen), die slechts toevallig bij de kas hebben gestort.

Eerlijkheidshalve werden maatregelen getroffen om deze gevallen zooniet volkomen uit te schakelen, dan toch tot een minimum te herleiden. De bonis die, niettegenstaande deze maatregelen, toch zouden te registreeren vallen, zullen aangewend worden ten laste der andere rentegenie-ters.

Anders dan met de kapitalen bestemd voor ouderdomsrentevorming, gaat het met de kapitalen die, met het verzekeringsmechanisme der H. V. K. beschikbaar komen, bij overlijden van een aangeslotene en die niet altijd omgezet worden in eene weduwerente.

De kapitalen die verschijnen bij het overlijden vóór 60 jaar, van ongehuwde mannelijke aangeslotenen, van weduvenaars of van vrouwelijke aangeslotenen, eigent de H. V. kas zich toe, of, juister gezegd, bezigt zij tot aanvulling van ontoereikende weduwerenten (art. 47), verhooging van weduwerenten voor het bestaan van kinderen en vestiging van weezenrenten. Grosso-modo mag worden geschat dat de bonis hier ongeveer opwegen tegen de extra-lasten die de H. V. K. op zich neemt.

En wat betreft de kapitalen beschikbaar wordend — zoodra de aangeslotene zijn 60e jaar bereikt — voor het vestigen van latere weduwerenten. (Zie beschouwingen over rooster I), het is vanzelfsprekend dat deze kapitalen, op verre na, niet opgebruikt worden. Inderdaad, niet alle aangeslotenen die 60 jaar oud worden, zijn gehuwd en, tusschen de gehuwden zullen er dan nog zijn die hunne vrouw overleven en voor wie gezegde kapitalen dus niet opgebruikt worden. Deze kapitalen mogen dus voor een groot deel als boni worden aanschouwd; de omvang van dit boni zal nauwkeurig bepaald worden bij middel van statistische gegevens, te verzamelen over de eerste jaren werking der nieuwe H.V.K. Eens in het bezit van betrouwbare statistieken zal de H. V. K. kunnen oordeelen welke extra-gunsten met deze bonis kunnen verleend worden.

Als andere bonis dienen nog vermeld:

a) de intresten op de stortingen — en een gedeelte dezer stortingen — geboekt na 60-jarigen ouderdom van den aangeslotene, stortingen van welke een uitzonderlijk regiem is voorzien.

b) de afhoudingen op loonen, wegens tuchtstraffen.

c) de inhoudingen van de ouderdomsrenten en pensioenen der diensthernemers.

Eindelijk dient er rekening gehouden met de bonis — of malis — die voor de H. V. K. kunnen spruiten uit het feit dat de levensduur der rentegenieters — en rentegenietsters — al dan niet de schattingen overtreft op grond van welke rooster I werd ineengestoken.

Statistische boekhouding

Eene statistische boekhouding werd bij de H. V. K. ingevoerd om den omvang van alle boni's en uitzonderlijke lasten heel nauwkeurig te omschrijven.

Het zal alles mogelijk worden de extra-voordeelen ten bate der aangeslotenen en hunner weduwen en weezen planmatig op te voeren tot het hoogste peil dat vereenigbaar is met de financieele stabiliteit der instelling.

Dit is de taak voor morgen !

Verzekering tegen ziekte en invaliditeit

De verzekering tegen ziekte en invaliditeit werd op 1/7/1931 bij de H. V. K. heringericht met de betrachting de algemeen erkende richtlijnen in zake onderlingen bijstand zoo stipt mogelijk te volgen en aldus recht te verkrijgen op de staatssubsidies voor mutualiteit.

Er viel echter af te rekenen met de bijzondere omstandigheden eigen aan de door de H. V. K. gegroeperde bevolking, omstandigheden die het onmogelijk maakten de wettelijke voorwaarden, van welker vervulling de subsidies afhankelijk worden gemaakt, letterlijk na te leven.

Subsidies

Om deze redenen bepaalt de wet van 6 Juli 1931 dat de « H. V. K. met haar eigen statuut, » gelijk gesteld is met de erkende mutualiteits- » vereenigingen voor het verleenen der staats- » subsidies », die zullen gedragen worden « door » de begroting van het Ministerie van Verkeers- » wezen ».

En hier weze onmiddellijk gezegd dat deze subsidies grosso-modo 25 t.h. der stortingen van de aangeslotenen bedragen (ongeveer 100.000 fr. 's jaars in 1932-1933).

Bijzonderen aard der mutualiteit bij de H. V. K.

De H. V. K. is de algemeene wetgeving vooruit, in dezen zin dat zij de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit aan den zeeman

oplegt, als wanneer deze verplichting elders nog niet wettelijk is ingevoerd.

Gewone mutualiteiten beperken zich doorgaans tot de plaatselijke groepeerings-eener bevolking van ongeveer gelijken maatschappelijk stand. De H. V. K., integendeel, vormt een bont mengelmoes van aangeslotenen: kapitein tot dekjongen, vreemdelingen en belgen, inwoners uit onze havencentra hoofdzakelijk, doch ook uit onze verre Vlaamsche en Waalsche gouwen, ja zelfs uit vreemde landen.

En dit verklaart onmiddellijk de breede afwijkingen tusschen de inrichting der bijzondere mutualiteit voor den zeeman en deze eener gewone mutualiteit.

De bijdragen tot de H. V. K. (1 t.h. op de gages) zijn veranderlijk naar gelang den maatschappelijken stand van eenieder; het bedrag der steunverleening is het in dezelfde mate. Bij eene gewone mutualiteit zijn bijdragen en voordeelen eenvormig voor al de leden.

De gewone mutualiteit, wil zij staatssubsidies genieten, moet verplichtend den medisch-pharmaceutischen dienst ten behoeve van het gezin inrichten. De H. V. K. is ontslagen van deze verplichting die zij, overigens, bezwaarlijk zou kunnen naleven gelet op de verspreidheid der families harer aangeslotenen en de daar uit voortvloeiende moeilijkheden van administratie en controle. Dit lijkt een groot euvel, op het eerste zicht. Bij verder nadenken komt men echter wel tot eene andere meening. De uitgaven verbonden aan de inrichting van den gezinsdienst, verzwaard dan nog met hooge algemeene onkosten voor controle en uitbetaling in afgelegen localiteiten, zouden inderdaad dienen bestreden met eene evenredige verhooging der bijdrage. Het bedrag dezer vermeerdering van bijdrage zal, voor een groot deel, de aansluiting bij eene tweede, gewone, mutualiteit kunnen bekostigen en, dient er toch wat bijgepast, dan mag niet uit het oog worden verloren dat de aangeslotene zelf bij de tweede mutualiteit ook bijkomende gunsten geniet (tusschenkomst in verplegingskosten, steun bij werkonbekwaamheid, enz.) En, wat ook een niet te versmaden voordeel vormt, de gezinsleden van den aangeslotene, bijzonder deze gevestigd buiten de Antwerpsche omgeving, zullen bij aansluiting tot eene plaatselijke mutualiteit verschoond blijven van al de moeilijkheden, verbonden aan de verwijdering van den zetel der mutualiteit.

Bijzondere voordeelen verleend door de H.V.K. De H. V. K. gaat doorgaans verder dan de gewone mutualiteiten wat betreft zoowel de bedragen uitgekeerd bij werkonbekwaamheid als hare tusschenkomsten in de kosten van verzorging, operatie en hospitalisatie. Dit is nog meest het geval met de zeeofficieren, wat zich ruimschoots verrechtvaardigt door de hogere bijdrage dezer aangeslotenen.

Voor zieke — en wegens werkonbekwaamheid gesteunde — aangeslotenen, draagt de H. V. K. met de gelden der mutualiteit, den last eener verminderde bijdrage tot rentevorming (art. 35 en 36); deze gunst vindt haars gelijke niet in de gewone mutualiteiten.

De H. V. K. verleent insgelijks geldelijken steun aan deze harer aangeslotenen die, na herstel van ziekte in het buitenland, worden gerepatrieerd, wanneer zij niet recht hebben op gages ten laste der reederij. Deze aangeslotenen worden aanschouwd als werkonbekwamen tot den terugkeer in het vaderland.

Invalideden

In geval van werkonbekwaamheid gesproten uit ziekte, geniet de aangeslotene de gewone steunverleening en voor zoover hij er bate bij 87), waarna, bij aanhouden der invaliditeit, dit eerst genoten hulpgeld wordt verminderd tot de helft. Na uitbetaling gedurende twee jaren wordt het verminderd hulpgeld eventueel teruggebracht op 160, 200 of 240 frank in de maand, naar gelang het laatst verdiend loon van den rechthebbende.

Nochtans, na de zes eerste maanden gewone steunverleening en voor zoover hi jer bate bij vindt, mag de aangeslotene den aard van bestendigheid zijner invaliditeit doen vaststellen, en eene invaliditeitsrente aanvragen (art. 92). Deze invaliditeitsrente is gelijk, staatsbijdrage inbegrepen, aan de ouderdomsrente op 60 jaar, en wordt uitbetaald tot dezen ouderdom. Inmiddels worden, ten laste der H. V. K., de stortingen voor rentevorming voorzien bij art. 35 en 36, voortgezet ten bate van den invaliditeitsgenieter, zoodat deze, op 60 jaar, zal in genot komen eener ouderdomsrente waarvan het bedrag dat der invaliditeitsrente overtreft.

Men merke hier op dat de vaststelling op 60 jaar van den normalen ouderdom van ingentreding der ouderdomsrente de invalideden voordeelen verschafft die 50 t.h. hooger staan dan deze die hun werden toegekend onder regiem vóór 1/1/1936, wanneer de ingentreding der ouderdomsrente principieel was vastgesteld op

55 jaar. De roosters voor 60 jaar zijn inderdaad 50 t.h. voordeliger dan deze voor 55 jaar; bovendien wordt, met de huidige regeling de invaliditeitsrente 5 jaar langer uitbetaald, gedurende welken tijd nog stortingen tot verhooging der ouderdomsrente op 60 jaar worden verricht.

De schikkingen getroffen door de H. V. K. ten voordeele der invaliden zijn haar gansch eigen, en komen niet voor noch in de algemeene wetgeving over de ouderdomspensioenen, noch in de standregelen der gewone mutualiteiten.

Formaliteiten

Liefst wende de aangeslotene zich tot het bestuur der H. V. K. vóór zich onder geneeskundige behandeling te stellen; dit vergemakkelijkt de verdere formaliteiten en aldus ontvangt de aangeslotene nauwkeurige inlichtingen over de geldelijke tusschenkomst der kas in de kosten van verpleging.

Waar dit onmogelijk (bij dringende gevallen) of te moeilijk mocht blijken, en de aangeslotene zich rechtstreeks onder geneeskundige behandeling moet stellen, heeft hij, zonder eenige vertraging, kennis te geven van het feit aan het bestuur der kas met vermelding van alle bijzonderheden: mogelijke heelkundige bewerking, hospitalisatie, onbekwaamheid tot werken, enz. Bij verwaarloozing van deze berichtgeving verkeert het bestuur der kas in de onmogelijkheid de controle-geneesheeren te gelasten met zekere vaststellingen van welke de geldelijke tusschenkomst der instelling afhankelijk wordt gesteld en verliezen de aangeslotenen dus hunne rechten op deze tusschenkomst.

Geneeskundigen dienst

De H. V. K. bepaalt hare activiteit niet tot den geldelijken steun harer aangeslotenen. Zij heeft insgelijks met het Algemeen Geneesheerenverbond van België en met plaatselijke apothekersverenigingen overeenkomsten afgesloten tot vaststelling van gunsttarieven ten voordeele harer leden.

Deze overeenkomsten zijn gelijkaardig aan deze afgesloten met de gewone mutualiteiten.

De leden worden aangespoord beroep te doen op het bestuur der H. V. K. wanneer zij meenen dat de aangerekende honoraria niet zouden overeenstemmen met het bedongen gunsttarief.

De aangeslotenen in genot getreden van eene ouderdoms- of invaliditeitsrente kunnen hunne aansluiting bij de afdeeling mutualiteit voortzetten. Zij genieten echter niet meer geldelijken steun wegens onbekwaamheid tot werken, en dit rechtvaardigt zich volkomen, vermits, in beginsel, een rustgeld-genierter niet meer aangewezen is op loonnenden arbeid en dus niet geldelijke schade lijdt door ongeschiktheid tot werken.

In acht genomen anderzijds de verminderde inkomsten van dit slag vrije aangeslotenen, werd hunne bijdrage ambtshalve door den Raad van Beheer vastgesteld op 10 frank per maand voor den lageren zeeman, en op 15 frank per maand voor den officier en gelijkgestelden, (zitting van 8 September 1936).

Slotbeschouwingen

Bij wet van 6 Juli 1931 werd aan het Beheer van Zeewezen opdracht gegeven de sociale verzekeringen voor zeelieden in te richten, derwijze dat zij voordeelen zouden genieten overeenkomend met deze door de algemeene wetgeving verzekerd aan de arbeiders en bedienden van andere beroepen.

Uit vorengaande beschouwingen mag blijken welke moeilijkheden daarbij vielen te overwinnen, en hoe de algemeene wetgeving werd aangepast aan de bijzondere toestanden eigen aan het beroep van den zeeman.

Het Beheer van Zeewezen beweert niet hierbij wonderen te hebben verricht (wonderen hoo-ren trouwens niet thuis in het domein der verzekering, waar alles beheerscht wordt door strenge wiskundige berekeningen), doch meent nut te hebben getrokken uit elke gunstige omstandigheid om de voordeelen verzekerd door de H. V. K. op te voeren tot een maximum, in acht genomen het algemeen belang, eenerzijds, en anderzijds, de financieele stabiliteit der instelling.

Het Bestuur werd hierin daadwerkelijk gesteund door den Raad van Beheer.

De financieele stabiliteit is thans bereikt door de toezegging van veertig jaarlijksche extra-subsidies van 300.000 frank tot delging van het tekort aan beschikbaar kapitaal op 1/7/1931. Deze tegemoetkoming van staatswege moet des te meer naar waarde worden geschat wanneer men overweegt dat zij de H. V. K. in de gelegenheid stelt schier de algeheelheid der meer-

waarde aan intresten op de uitgeplaatste kapitalen (ongeveer 140.000 frank) vrij aan te wenden tot verleen van bijkomende renten.

In de toekomst, en dank betrouwbare inlichtingen geput uit de aangelegde statistische boekhouding, zullen de extra-voordeelen voorzien bij de H. V. K. tot het uiterste maximum kunnen opgevoerd worden.

